

144

1450-1460

VII. A bűnbánó cselekedetei

1450 "A bűnbánattartás arra készíti a bűnöst, hogy szívesen vállaljon mindent; szívében bánat, ajkán bűnvallomás; cselekedetében teljes alázat vagy gyümölcsöző elégtétel."

A BÁNAT

1451 A bűnbánó cselekedetei között az első a bánat, ami "a lélek fájdalma az elkövetett bűn fölött, az utálat iránta, azzal az elhatározással, hogy többé nem vétkezék".

1452 Amikor a bánat a mindennél jobban szeretett Isten iránti szeretetből fakad, "tökéletes bánatnak" (a szeretet bánatának) nevezzük. Ez a bánat eltörli a bocsánatos bűnöket; sőt elnyeri a halálos bűnök bocsánatát is, ha együtt jár a szilárd elhatározással, hogy a bűnbánó, mihelyt alkalma nyílik, szentségi gyónáshoz járul.

1453 Az úgynevezett "tökéletlen" bánat (attritio) is Isten ajándéka és a Szentlélek indítása. A bűnrütségének szemléléséből vagy a bűnöst fenyegető örök kárhozattól és egyéb büntetésektől való félelemből fakad. A lelkiismeret ilyen megrendülése belső fejlődést indíthat el, melyet a kegyelem működése alatt a szentségi föloldozás beteljesít. A tökéletes bánat önmagában nem nyeri el a súlyos bűnök megbocsátását, de a bűnbánót fölkészíti arra, hogy a szentségi gyónásban azt elnyerje.

1454 E szentség vételére az Isten ígéjének fényében végzett lelkiismeretvizsgálattal kell fölkészülni. A legalkalmasabb szövegeket a Tízparancsolatban, valamint az evangéliumok és az apostoli levelek erkölcsi tanításában lehet megtalálni: a hegyi beszédben és az apostoli intelmekben.

A BŰNÖK MEGVALLÁSA, A GYÓNÁS

1455 A bűnök megvallása (vádolása) pusztán emberi szempontból nézve is megszabadító, és megkönnyíti a másokkal való megbékélést. A gyónásban a megvallás által az ember szembenéz a bűnökkel, melyekben vétkesnek bizonyult; vállalja a felelősséget, és ezáltal újból megnyílik Isten és az Egyház közössége felé, hogy lehetővé váljon egy új jövő.

1456 A papnak tett bűnvallomás a bűnbocsánat szentségének lényeges része: "A bűnbánóknak a gyónásban föl kell sorolniuk valamennyi halálos bűnüket, melyeknek gondos lelkiismeretvizsgálat után tudatában vannak, még ha egészen titokban és a Tízparancsolat két utolsó parancsa ellen követték is el; mert ezek a bűnök néha súlyosabban megsebzik a lelket és veszélyesebbek, mint azok, amelyeket egész nyilvánosan követtek el":

"Amikor a krisztushívők igyekeznek megvallani összes bűnüket, amire emlékeznek, mindent az isteni irgalmasság elé tárják, hogy bocsánatot nyerjenek. Aki azonban másként cselekszik és valamit tudatosan visszatart, valójában semmit sem tár a pap által az isteni Jóság elé megbocsátásra. »Ha ugyanis a beteg szégyelli fölfedni a sebeit az orvosnak, az orvosság nem gyógyítja meg azt, amit nem ismer.«"

1457 Az Egyház parancsolata szerint "minden hívő, miután eljutott a megkülönböztetés korára, köteles meggyónni súlyos bűneit, melyeknek tudatában van, legalább évente egyszer." Aki tudatában van annak, hogy halálos bűnt követett el, még ha a bűn fölött mélységes bánatot is érez, ne járuljon a szentáldozáshoz anélkül, hogy szentségi föloldozásban nem részesült, kivéve, ha a szentáldozásnak súlyos indoka van és lehetetlen meggyónni. A gyermekek kötelesek a bűnbocsánat szentségéhez járulni, mielőtt elsőáldozók lennének.

1458 A mindennapos hibák (a bocsánatos bűnök) gyónása szorosan véve nem kötelező, de az Egyház nyomatékosan ajánlja. Bocsánatos bűneink rendszeres meggyónása segítséget jelent lelkiismeretünk alakításában, a rossz hajlamaink elleni küzdelemben, lehetővé teszi, hogy Krisztus gyógyítson bennünket és a Lélek életében gyarapodjunk. Ha gyakrabban fogadjuk Isten irgalmasságának ajándékát e szentségben, az sürgetni fog, hogy mi magunk is irgalmasszívűek legyünk, mint Ő:

"Aki megvallja bűneit, és vádolja bűneit, már Istennel cselekszik. Isten vádolja bűneidet; ha te is vádolod, csatlakozol Istenhez. Az ember és a bűnös bizonyos értelemben két valóság: ha azt hallod, ember, azt Isten teremtette; ha azt hallod, bűnös, az az ember műve. Töröld le, amit te műveltél, hogy Isten megmentse azt, amit Ő alkotott (...). Amikor kezd nem tetszeni neked, amit műveltél, akkor kezdődnek a jó cselekedeteid, mert vádolod a gonosz cselekedeteidet. A jó cselekedetek kezdete a rossz cselekedetek megvallása. Teszed az igazságot, és világosságra jössz."

AZ ELÉGTÉTEL

1459 Sok bűn kárt okoz a felebarátnak. Amennyire lehetséges, a kárt jóvá kell tenni (például vissza kell adni a lopott holmit, helyre kell állítani a megrágalmazott jóhíret, elégtételt kell adni a sértésért). Ezt már maga az igazságosság is megköveteli. A bűn azonban megsebzí és elgyengíti magát a bűnöst, továbbá Istenhez és a felebaráthoz fűződő kapcsolatait is. A feloldozás elveszi a bűnt, de nem szünteti meg minden jogtalanságot, melyet a bűn okozott. Miután a bűnös kiemelkedett a bűnből, még el kell nyernie a teljes lelki egészséget. Még kell valamit tennie, hogy jóvátegye bűneit: megfelelő módon "elégtételt" kell adnia, ki kell "engesztelnie" bűneit. Ezt az elégtételt "vezeklésnek" is nevezik.

1460 A vezeklésnek, amit a gyóntató kiró, tekintettel kell lennie a bűnbánó személyes helyzetére és lelki javát kell szolgálnia. Amennyire lehetséges, arányban kell állnia az elkövetett bűnök természetével és súlyosságával. Az elégtétel lehet imádság, valaminek a följánlása, az irgalmasság cselekedetei, a felebarát szolgálata, önmegtagadás, áldozatvállalás, s főként a napi keresztünk türelmes viselése. Az ilyen vezeklések segítenek bennünket abban, hogy hasonlóvá váljunk Krisztushoz, aki egyedül és egyszer s mindenkorra kiengesztelte bűneinket. Lehetővé teszik, hogy társörökösei legyünk a föltámadott Krisztusnak, mert "együtt szenvedünk vele" (Róm 8,17):

"A bűneinkért lerótt elégtételünk nem Jézus Krisztus nélkül történik; mi ugyanis, akik önmagunktól semmit sem tehetünk, Vele együtt, »aki minket megerősít, mindenre képesek vagyunk«. Így az embernek nincs mivel dicsekednie, hanem minden dicsekvésünk Krisztusban van (...), akiben elégtételt adunk »a bűnbánat méltó gyümölcsét teremvén«"; melyek Belőle merítenek erőt, s melyeket Ő ajánl föl az Atyának és általa fogad el az Atya."